

A mélypontok után 2.

Sok a tej?

A jó fajta szerepe — Érdemes tovább fokozni

Alig hagytuk hátunk mögött a súlyos tej- és tejtermékellátási problémákat, sokan máris várható tejeleslegektől tartanak. Hogy ennek mennyi a realitása, azt a következő adatok alapján eldönthetjük: az egy lakosra jutó tejtermelés az 1976-os adatok szerint Magyarországon 182 kg volt, ugyanakkor a Szovjetunióban 347, az USA-ban 250, Kanadában 310, a Közös Piac tagországainak átlagában 388, az NDK-ban 482, Finnországban 683, és Hollandiában 769 kg.

Drága férőhelyen

A tejtermelés további fokozása mellett több érvelés szól. Hazánkban igen messze vagyunk a tej- és tejtermék fogyasztásában a táplálkozás-fiziológusok szerinti kívánatos szinttől. A tej ugyanis valamennyi közül az egyetlen olyan ételműnk, amely elsődleges funkciójában is természetes táplálék, és így szinte valamennyi létfontosságú anyagot tartalmazza. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy valamennyi állatfajta közül a magas szinten tejet termelő tehén állítja elő a legkisebb tápanyag-ráfordítással az állati fehérjét. Ebben csak bizonyos fokig, a tojást termelő tyúk lehet konkurense. Amíg azonban a tyúk döntő hányadában abrakféléből termeli a tojást, s ezzel a gabonafogyasztásban az ember konkurenciájává válik, addig a tehén számos, sem az ember, sem más állatfaj által nem hasznosítható takarmányt transzformál létfontosságú emberi táplálékká. S ez ma, amikor az élelmiszer hovatovább stratégiai fegyverré válik — szintén nem elhanyagolható.

A tehenekénti tejtermelés növelésének harmadik, s talán legfontosabb érve, az új tehenészeti férőhelyek igen magas költsége, ami új telepek létesítésekor a járulékos költségekkel együtt eléri a 80 ezer Ft/tehen értéket. Ennek következtében a cél nem lehet más, minthogy a szükséges tejmennyiséget a lehető legkevesebb tehenférőhelyen, azaz a legkevesebb tehenelével termeljék meg. Nyilvánvaló, hogy ha a 3000 literes átlagot sikerülne megduplázni, feleannyi új férőhelyre lenne szükség.

Itt ismét rá kell mutatni egy eléggé elterjedt, téves nézetre.

A közfelfogás általában még ma is úgy véli, hogy a modern tehenészeti telepek létesítésére a nagy hozamú fajták, illetve típusok tenyésztése miatt van szükség. Ellenkezőleg! A tejtermelésre specializált típusok — ellentétben a nem e célra kitenyésztettekkel — csupán jobban elviselik az iparszerű termelési rend-

szerek nyújtotta életfeltételeket. Ami a modern telepek létesítését parancsolóan előírja, az a munkakörülményeknek és a munkakörülményeknek és a munka termelékenységének a javítása.

Literszemlélet

Éppen ezért az Állattenyésztési Kutatóintézetben igyekeztünk feltárni mindazokat a tényezőket és összefüggéseket, amelyek a tejtermelő képesség növelését befolyásolják. Így bebizonyosodott, hogy a tejkoncentráció (zsír- és fehérjetartalom) 20 százalékos növelése az egységnyi vaj-, illetve sajtnyeredék előállításában mintegy 35 százalék megtakarítást jelent az összes ráfordításban. Bebizonyosodott továbbá, hogy a tejfehérje, de különösen a tejszír transzformációja lényegesen kisebb megterhelést ró az állati szervezetre, mint a víz és az ehhez kapcsolódó tejcukor, valamint ásványi anyagok transzformációja. E tények felhívják a figyelmet rá, hogy a „liter” szemlélet eluralkodása helytelen irányba terelheti a szarvasmarhatenyésztésünket, továbbá az ipari feldolgozásra kerülő tejet észszerűbb, koncentrált tejet termelő típusokkal (pl. hungarofriz) megtermelni.

E vizsgálatok felhívták a figyelmet a szakzsargonban szkegunder — gyűjtőfogalomba sorolt tulajdonságok egyáltalán nem másodlagos jelentőségére. Ha az állományban a két ellés közötti idő 20 nappal csökkenne, a tej 5, a hústermelés 7,7 százalékkal növekedne. Ugyanígy kimutatható, hogy a borjúelhullások 4 százalékkal történő visszaszorítása 4 százalékos hústermelési többletet jelentene. Az „üszőelőhasználat” (minden üsző vágás előtti egyszeri leellettése) általánosságát pedig 10 év alatt 25—30 százalékos tej- illetve hústermelési többletet eredményezhetne. Mindezek csak több odafigyelést, jobb menedzselést igényelnek. Az üszőelőhasználat kiterjesztése pedig ésszerű vágóállat-ármódosítással (lényegesen nagyobb árat fizetni a fiatal vágótehénért, mint a vágóüszőért) igen gyorsan megtörténhetne.

Teljesül a kormányprogram

Végezetül megállapítható, hogy tejelő szarvasmarha-tenyésztésünk az 1972-ben rögzített elveknek megfelelően alapvetően helyes irányban halad és dinamikus fejlődik. Am a ma már nemzetközi visszhangot és elismerést kiváltó fejlődés nem lehet azonban önelégültté bennünket, mert a világ is halad. A fejlett országok a tejtermelésben lényegesen előtűnk járnak, s évi 1—1,5 százalékos genetikai előrehaladást érnek el. Feltétlenül ki kell használnunk a világ nagy génbázisai nyújtotta lehetőségeket. Egyértelmű, hogy a már meglévő (mesterséges termékegyítés) és a hamarosan gyakorlattá érő biotechnikai eljárások (embrióátültetés, ivar előre meghatározása, ikerellések kiváltása), korábban a szarvasmarhatenyésztésben a legnagyobb országok sem képesek csak a saját állományra támaszkodva élvonalban maradni. Ezért — a feltétlenül szükséges anyagi ráfordítások mellett — szarvasmarhatenyésztésünk fejlődését leginkább befolyásoló tényezőnek napjainkban az emberi szakismeret és a tenyésztőmunkának a legmodernebb elveken alapuló megszervezését kell minősíteni.

Dr. Bozó Sándor, tudományos főmunkatárs, Állattenyésztési Kutatóintézet

Latin-Amerika és a Kilencek

Mostohagyerek

Dél-Amerika országai számára a jelek szerint az idén viszonylag kedvezően alakul a gazdasági helyzet a korábbi évekhez viszonyítva. A gazdasági növekedés átlagosan öt százalék körül, csökken az egyébként igen gyors infláció, s eredményeket sikerült elérni a külkereskedelmi mérleghiány lefaragásában is. Az abszolút számok még mindig komoly gondokról tanúskodnak, de összességében a több, mint húsz latin-amerikai ország gazdasági tevékenysége most már „feléle halad a lejtőn.”

Feltűnő hiányok

Éppen a nagy gazdasági különbségekre hivatkozik a Közös Piac, amikor igyekszik elhárítani a meg-megújuló dél-amerikai támadásokat a kapcsolatok feltűnő elhanyagolása miatt. Az utóbbi évek expanziós közös piaci gazdaságpolitikájának hatósággarából a latin-amerikai országok „kiestek”. Pedig Dél-Amerika államai szívesen fűznék kapcsolatukat szorosabbra a nyugat-európai gazdasági integrációval, mert ennek révén is lehetőség nyílna az USA-tól való egyoldalú függőség némi csökkentésére.

Több tárgyalásra került sor eddig Brüsszel és a latin-amerikai országok között az együttműködés kiszélesítésére, lényeges eredmények azonban nem születtek. A 70-es évek elején a Kilencek kereskedelmi megállapodást kötöttek Argentínával, Brazíliával és Uruguajjal, a megállapodás azonban csak a legnagyobb kedvezmény elvének alkalmazására terjed ki. 1975 óta Brüsszel és Mexikó között kooperációs megállapodás van érvényben.

Lomé — az ellenpélda

A két térség kereskedelmi kapcsolatait jól jellemzi, hogy az egymással folytatott külkereskedelmi forgalom értéke — 17 milliárd dollár — ma kevesebb, mint 1958-ban volt. A hatalmas kontinens idén mindössze 18 millió dollár (!) segélyt kap a Kilenektől. Összehasonlításképpen: a loméi egyezményben részt vevő 46 afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni ország 1976—80 között 3,7 milliárd dollár segélyben részesül a Közös Piacból. A dél-amerikai exportcikkek semmiféle kedvezményes elbánást nem élveznek a nyugat-európai integráció piacán az összes fejlődő országok nyújtott preferenciákon kívül. A mezőgazdasági termékek exportját a diszkriminatív brüsszeli vámsorompó gátolja. A Közös Piac a külön kedvezmények nyújtásának megtagadását azzal indokolta, hogy a dél-amerikai országokban, — még a leg-

szegényebekben is — az egy főre jutó bruttó társadalmi termék magasabb, mint a 46 kedvezményezett „loméi” ország bármelyikében.

A közös piaci úrt Japán igyekszik betölteni a térségben. A japán üzletemberek jó piaci és üzleti érzékkel csaptak le a hatalmas piacra, s ma már mind több tőke özönlik Japánból Latin-Amerikába. Japán külföldön eszközölt tőkeberuházásainak több, mint egynegyede irányul Dél-Amerikába!

Persze, a Közös Piac nem mondott le véglegesen a dél-amerikai kapcsolatok szorosabbá tételéről. A Latin-Amerikával erőteljes kapcsolatban álló Spanyolország és Portugália néhány év múlva csatlakozik a Kilenekhez, s Brüsszel ezt az alkalmat akarja megragadni gazdasági befolyásának növelésére a Dél-Amerikában.

Terveik a jövőre

A Közös Piac úgy tervezi, hogy dél-amerikai tárgyaló partnerét a jövőben nem az egyes országok, hanem a kontinensen működő kisebb-nagyobb gazdasági integrációk — illetve az integrációra kísérletet tevő országcsoporthoz — lehetnének. Így partnerként szóba jöhet az 1960-ban alapított Latin-amerikai Szabadkereskedelmi Unió (ez egyébként a kontinens legnagyobb gazdasági tömörülése), az öt országot átfogó Andesi-integráció, valamint a megvalósulás előtt álló Amazonas-egyezmény, amely az Amazonas-medence országainak együttműködését és az infrastruktúra közös kiépítését tűzte ki feladatául. Érdemes megjegyezni, hogy az integrációs folyamat Latin-Amerikában azért halad igen vontatottan, mert a térség államainak egymással folytatott kereskedelme elenyésző. Az exportban pedig — a hasonló gazdaságszerkezet következtében — a koordináció helyett inkább az éles verseny uralkodik.

A latin-amerikai országok gazdaságát ma még döntően a mezőgazdaság és a nyersanyag-ki-termelés jellemzi. Az ipar szerepe néhány országtól és ágazattól eltekintve — elenyésző, minden állam törekszik azonban a gazdasági szerkezet átalakítására, elsősorban az iparosításra. Ehhez azonban nagy mennyiségű beruházásra, tőkére van szükség. A térség országai tulajdonképpen ezt várják a Közös Piacból, bár tisztában vannak azzal, hogy az integráció segélyezési politikája végső soron a gazdasági struktúra konzerválását szolgálja a nyugat-európai nyersanyag-szükséglet kielégítése érdekében.

G. Gy.—Sz. P.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Nem nőtt az EGK ipari termelése

Január óta stagnál a közös piaci országok ipari termelése — jelentette az EGK bizottsága. A magánfogyasztás nőtt, viszont az ipari beruházások csökkentek. Erősödött az infláció is, a kereskedelmi mérleg pedig lényegében csak az NSZK mértékletesebb javult. A munkanélküliek száma májusban 5,3 százalékra csökkent az elmúlt hónapok képest, de 5,2 millió fővel még mindig magasabb az előző évinél.

Jugoszláv hibridkukorica-export

Jugoszlávia az idén összesen 45 000 tonna kukorica-vetőmagot exportált a világ több mint 20 országába: a legnagyobb vásárlók a Szovjetunió, Lengyelország, az NDK, Irán, Tunézia és Algéria. A jugoszláv növénynevelők az elmúlt évtizedben több, mint másfélszáz magashozamú kukoricafajtát fejlesztettek ki.

A Kilencek kedvezménye Iránnak

Kedvezőek a feltételek a Közös Piac és a világ egyik legnagyobb olajtermelője, Irán között az országnak a legnagyobb ked-

vezményt nyújtó szerződés ez évi megkötésére — jelentette ki Guido Brunner, az európai EGK bizottságának tagja, aki háromnapos látogatáson Iránban tartózkodik. Irán, amelynek 1973 óta van szerződéses kapcsolata az EGK-val és 100 millió tonnás évi olajexportjával a Kilencek olajbehozatalának 20 százalékát fedezi, most azt reméli, hogy vegyipari termékeivel, alumíniumával, réz- és acéltermékeivel néhány Földközi-tenger menti országgal azonos feltételek mellett, vám nélkül juthat el a közösség piacaira.

Jubiláló lengyel repülőgépgyár

Az idén ünnepli fennállásának 40. évfordulóját Lengyelország legnagyobb repülőgépgyára. A mieleci gyár a második világháború óta tízezer gépet gyártott, és a világ legnagyobb mezőgazdasági repülőgépgyára lett. Termékeik fele exportra megy. A lengyel-szovjet kormányközi megállapodás alapján itt készíthetik az IL-86-os szovjet légibusz több elemét, és hamarosan megkezdik az AN-28-as típusú könnyű személyszállító gép gyártását is.

Búzabemutató

Fejér megyei tudóstól.

Az ország minden tájából érkeztek tegnap délelőtt látogatók Tordásra. Ebben a Fejér megyei kisközségben található ugyanis az Országos Mezőgazdasági Fajtanemesítő Intézet kísérleti állomása, ahol csupán búzából több mint százfélét ajánlottak kedden választékul: vgyék és természetközülük azt az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, amelyek saját talaj- és időjárási adottságaiknak a leginkább megfelel. A tordasiak a „búzasztárok” között bemutatták a Martonvásáron kikísérletezett újdonásokat is.

Új papírgépek

Nagy teljesítményű papírgyártó gépsort próbált fejezték be a Lábatlani Vékonypapgyárban. A 35 millió forintért vásárolt olasz berendezés a tekercselte Crepto egészségügyi papír készítésére alkalmas. Az új gép sikeresen vizsgázott; még az idén újabb hasonló típusú gépsort rendelnek, amivel a jövő évben kezdik meg a termelést. Felújítással növelik a régi berendezések teljesítményét, s ilyen módon az eddigi évi 10 000 tonnáról 16 000 tonnára növelik Lábatlanon az egészségügyi papírok gyártását.

Soproni tanácsülés

Szolgáltatási gondok

Győr-Sopron megyei tudóstól.

Sopron az ünnepi hetek lázában ég, ám a tanácsi munka nem szünetel. A tegnapi tanácsülésen a város ipari- és kereskedelmi szolgáltatásainak helyzetét elemezték, elsősorban a hiányszólamokról szóltak. A népi ellenőrzés korábban megállapította, hogy néhány szolgáltató tevékenységet folytató ipari szövetkezetet a lakosság rovására vontak össze, hangoztatva az egyesülés gazdaságosságát. A tanácsülésen elmondták: a Tempó szövetkezet takarító részlegéről van szó, de hasonlóra készülnek például a cipészek gumijavító üzemük megszüntetésével. Felmerült a kérdés: nem lenne helyesebb a gumijavítókat „átcsoportosítani” és az autójavító szolgáltatásban foglalkoztatni? A városban a gépkocsik száma már

most eléri a négyezret 1980-ig pedig 10—15 százalékos emelkedés várható. A soproni szövetkezeti autójavítás nehézkes. A vas- és járműipari szövetkezet nem képes kellő színvonalon dolgozni, mivel meglehetősen szűkös és elavult az eszközállománya. De gondok vannak más területeken is: az építőiparban állandó a szakember- és anyagihiány, a fodrászatban korszerűtlen a bolt-hálózat.

A kereskedelmi szolgáltatásoknál jobb a helyzet. Zökkenőmentes a vásárolt áruk házhoz szállítása és a kereskedelmi kölcsönzés. A szaküzletek foglalkoznak lakberendezési, kozmetikai, ajándékozási és divattanácsadással, sőt a mezőgazdasági szakboltokban külön tanácsadást tartanak a háztáji kertgazdaságok tulajdonosainak és a szőlőtermesztőknek.

Hiábavalóságok

VENDÉGSZEREPLÉS. „Dózsa Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Kenézli. Lakossági és közületi szolgáltató ágazat központja”. De nem Kenézli, hanem egy kertés budai villában, a Vöröshadsereg útján. Időt és fáradságot nem kímélve annyit sikerült megállapítanom, hogy a Felső-Tisza-menti község és a főváros között még légvonalban is legalább 200 kilométer a távolság. (Lehet, hogy valakinek mindez mégsem hiábavaló?)

ELÖNY. 1978. június 27-én a déli harangszó előtt összeszámoltam, hányan voltak jelen a Margit-híd felújítás alatt álló északi oldalán. Ötvenöt. Közülük mind az öt dolgozót. A többi állt, ült, vagy sétált és diskurált. Tíz napja a miniszteri biztos úgy nyilatkozott, hogy az építésben részt vevő vállalatok nemcsak megtartották a májusban szerzett pár napos előnyt, de növelni is tudták azt. (Csak tudnám, hogyan csinálják?)

BETÜVETÉS. A nagykörűti Pálma cukrászda kirakatában: „Kirakatrendező, dekoratőr, betűíró felvesszünk.” (Közoktatásunk kritikája?)

APRÓHÍRDETÉS. „Megvenném Lollobrigidától az „En Idliám” című könyvet.” Név, lakcím. (Gondolja, hogy pont a népszerű olasz művésznő olvassa a magyar napilapokat?)

J. G.

Életmentő kitüntetések

Fridli László honvédelmi Életmentő Emlékéremmel tüntették ki. Fridli László május 7-én Szentendrén, a megáradt Bükköspatakban életveszélybe került gyermeket mentette ki élete kockázatával. A kitüntetést kedden dr. Mondok Pál, a Pest megyei Tanács elnöke nyújtotta át.

Vásárnap

A rövidítések jelentése: országos állapot- és kirakó vásár: (oák); országos kirakó vásár: (ok); országos állapotvásár: (oá); autóvásár: (av).

Június 28., szerda: Bács, Csorna, Jánoshalma, Karcsa, Mágocs: (oák).

Június 29., csütörtök: Pácsa: (oák).

Június 30., péntek: Dévaványa: (oá).

Július 1., szombat: Békéscsaba, Ózd: (oák).

Július 2., vasárnap: Kaposvár, Kistelek, Lajosmizse, Pécs, Pilis, Süllyap: (oák); Jászapati: (oá); Cegléd, Debrecen, Gyöngyös, Győr, Gyula, Jászberény, Kaposvár, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kislévárd, Miskolc, Nyíregyháza, Oroslány, Pécs, Szeged, Szentes, Szekesfehervár, Tiszakecske, Törökszentmiklós: (av).

Halálos balesetek

Kisszállás belterületén Bankos Sándor 30 éves gépkocsivezető, kufnerként lakos egy tehergépkocsival átkert az úttest menti kerítésen bal oldalára és elütötte a kerékpárral közlekedő Sánta Mihály 64 éves nyugdíjas, kisszállási lakost. Sánta Mihály a helyszínen meghalt.

Ludason, a detki Bolgár-Magyar Barátság Tsz üzemegegyében Sári János 64 éves nyugdíjas, ludasi lakos az általa hajtott lovas kocsiról — eddig ismeretlen okból — leesett, és a helyszínen meghalt.

Környe határában Szabó István 43 éves állagondozó és Baudentisz László 34 éves állagondozó, kömlői lakosok a Környei Mezőgazdasági Kombinát lovas kocsiával az erdőn keresztül haladva felborultak, és mindketten olyan súlyos sérülést szenvedtek, hogy a helyszínen meghaltak.

A balesetek okait vizsgálják.

Változékony idő

A várható időjárás ma estig: változóan, időnként erősen felhős idő lesz, többfelé várható eső, zápor, helyenként zivatar. Az északi, északkeleti szél időnként megélénkül, többfelé megerősödik. A hőmérséklet délután általában 17—22 fokig emelkedik.

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 298 centiméter volt.

Paks, Szekszárd

Országjáró diákok társadalmi munkája

Tolna megyei tudósítónktól.

Egy napra munkát vállaltak tegnap az országjáró diákok, akik idei országos találkozójukat ezúttal a Tolna megyei Domboriban rendezték meg. A fiatalok közül 950-en Szekszárdon, 600-an pedig Pakson álltak munkába.

Az atomvárosban a lakótelep parkosították és bekapcsolódtak az MHSZ-lőter építésébe. Szek-

szárdon árkot ástak a diákok. Munkájukra nagy szükség volt, mivel a közelmúltban kiderült, hogy a megyeszékhely egyik peremkerületében, a Szőlőhegyen fertőzött az ivóvíz, fogyasztása kiskisgyermekek számára veszélyes. A városi tanács határozatot hozott: a peremkerület ivóvízhálózatát rákapcsolják a szekszárdi vezetékre. A munka azonban ne-

hezen haladt, mivel azon a szakaszon, ahol a vízvezetékét kell lefektetni, a gépek több helyen nem tudnak dolgozni. A 950 diák egyetlen nap alatt megásta az árkot. A vízmű munkásai nyomban elkezdtek a csövek lefektetését. A fiatalok segítségének köszönhetően a harmadik negyedév végére már egészséges ivóvíze lesz Szekszárd-Szőlőhegynek.

POLINSZKY KÁROLY oktatási miniszter vezetésével kedden oktatási delegáció utazott Moszkvába az ösz-szövetségi pedagóguskongresszusra.

SZABÓ ISTVÁN Apa című színes játékfilmjét a népszerű Filmklub-sorozatban nemrég bemutatta az Antenna-2. párizsi tv-állomás, ahol a kiemelkedő művészi alkotásokat szokták bemutatni.

URUGUAYI SZOLIDARITÁSI GYÜLEST rendeztek kedden este a kapuvári művelődési központban. A gyűlésen megjelentek azoknak a hazánkban élő uruguayi hazafiaknak a képviselői, akik öt évvel ezelőtt voltak kénytelenek elmenekülni hazájukból a fasiszta junta diktatúrája elől.

SZAKADEKBA ZUHANT Kolumbiában egy futballistákat és futballrajongókat szállító autóbussz Bogotától mintegy 500 kilométerre. A mérkőzésről hazafelé tartó labdarúgócsapatból, illetve a szurkolók közül tizenkilenc meghalt és harminc súlyos sérülést szenvedtek.

A **TECHNIKA ÉS TUDOMÁNY HÁZA** alapkövét tegnap rakták le Zalaegerszegen. A kilenc intézménynek otthont adó épület az új városközpontban, a Disztéren készül el 1980-ra.

A BKV értesíti az utazóközönséget, hogy június 28-án, 29-én és 30-án szerelési munkák miatt 8 órától 12 óráig a Csepel-Boráros tér és a Csepel-Erzsébet, Határ út között közlekedő HEV-szerelvények helyett HEV-viteldíjjal autóbusszok közlekednek.

A **JUGOSZLÁV FELSEGVI-ZEK HATÁRÁT** az Adrián az eddigi 10 tengeri mérföldről 12-re terjesztik ki. A kormány az erre vonatkozó törvényjavaslatot hamarosan a nemzetgyűlés elé terjeszti.

NEGYVEN EMBER MEGHALT hét-főn az indiai Uttar Pradesh államban, amikor egy autóbussz összeütközött egy átjáróban az áthaladó vonattal. Még nem tisztázták: vajon a sorompó le volt-e eresztve a vonat közlekedésekor.

AZ **ANYANYELVOKTATÁSI NAPOK** szombat óta tartó programja tegnap fejeződött be a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán. Bejelentették: az új tanévre Helyesírással címmel több mint százezer példányban jelentetik meg az általános iskolások számára a magyar helyesírás összefoglaló legfontosabb tudnivalóit tartalmazó gyűjteményt.

KÜLÖNÖS EJSZAKA LESZ címmel Nadas Gábor szerzői este nyitja meg a Zichy-kastélyban június 29-én, este 9 órakor a szonettek sorozatát. A négy előadásból álló berletek a helyszínen válthatók.

HONISMERETI TÁBORT nyitottak meg tegnap Oroslányon. A Komárom megyei középiskolások a környék népsokáit, a régi földrajzi neveket és a munkásmozgalom helyi emlékeit gyűjtik, muzeológusok irányításával.

EGY ÁMOKFUTÓ ELMEBETEG Moszkvában, az Inturist szálloda előtt rátámadt egy ott gyülekező svéd turistacsoportra. A támadásnak két személy áldozatul esett, egy másik súlyosan megsebesült. A gyilkost a rendőrség őrizetbe vette és megkezdte az ügy kivizsgálását.

ÚJFAJTA SZIGETELŐANYAGOK magánépitőknek. A TÚZÉP szakmai napját tegnap rendezték meg a Budapesti TÚZÉP Vállalat bemutatóterében, ahol 130 féle építőipari terméket ismergettek. A kiállítás naponta 10—18 óra között tekinthető meg a Lenin krt 94. sz. alatt.

OLCSÓ ES GAZDASÁGOS NÁPELEMEKET fog gyártani 1982-re a delaware-i egyetem kutatóinak egyik csoportja. A bejelentés szerint a laboratóriumi kísérletek során már előállítottak olyan „napelemet”, amely a napsugárzás 9,15 százalékát alakítja át villanyárammá.

CSÓ DU KVANNAK, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság egészségügyi minisztere első helyettesének vezetésével, kedden koreai egészségügyi küldöttség érkezett Budapestre. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtérén Zsögön Éva egészségügyi államtitkár fogadta, jelen volt Kim Ze Suk, a KNKD budapesti nagykövete is.

A **BALATONFÜREDI KÖSZÍNHAZI NAPOK** programjában VIT-gálaestet rendeztek tegnap. A város üdülővendégei, és a helyi lakosok előtt műsort adtak a havannai VIT-re utazó magyar művészelegáció tagjai.

TÖRÖKSZÁGBA UTAZOTT kedden a Kulturális Kapcsolatok Intézetének delegációja, amely az 1978—80-as évekre szóló magyar—török oktatási, tudományos és kulturális csereprogram aláírásáról folytat tárgyalásokat Ankarában.

FÖLDRENGÉS. A Richter-skála szerint 4,2 fok erősségű földrengést észleltek kedden délután a délbulgáriai Velligrádban. Károkról egyelőre nem érkezett jelentés.

A **MAGYAR PARTIZÁN SZÖVETSEG MEGHÍVÁSÁRA**, kedden Budapestre érkezett az Angolai Népi Köztársaság volt frontarcosai államtitkárságának küldöttsége, Jose Cesar Augusto, az MPLA Munkapárt KB tagja, államtitkár vezetésével.

KOOLAJ- ÉS FÖLDGÁZTÜZEK oltására szakosodott amerikai szakembereknek kedden sikerült megfékezniük azt a hatalmas tüzet, amely péntek óta pusztított a kuvaiti Burgan egyik gázlelőhelyén. A tüzet egy három méter méteres próbafúrás nyomán hirtelen feltört hatalmas gáztómegek okozta.

SALVADOR ALLENDE születésének 70. évfordulója alkalmából tudományos ülést tartottak Moszkvában, a Szovjet Tudományos Akadémia Latin-Amerika Intézetében. Ungvácsak széles körben megemlékeztek az évfordulóról Berlinben és Szófiában is.

VESZÉLYES TÜZ KELETKEZETT hét-főn a késő éjszakai órákban a Kiskunsági Állami Gazdaság apaji terményraktárában. A 19x26 méteres könnyű beton tetőszerkezetes terményraktárában — eddig ismeretlen okból — meggyulladt az ott tárolt, mintegy hatszáz mássa lucernaliszt. A nagy hő hatására leszakadt a raktár tetőszerkezte. A tűz további pusztítását a nagy erővel kionvont állami és önkéntes tűzoltóságok, s a segítségükre siető szovjet katonák több óráig megfeszített munkával megakadályozták. Az anyagi kár jelentős. A tűz okát és keletkezésének körülményeit bizottság vizsgálja.

ZENETÖRTÉNETI ÉRTÉKŰ és magyar vonatkozású művet találtak a jugoszláviai Eszék városban egy öreg ház padlásán. Ivan Zajc horvát zeneszerző Zrinyi-operája 1876. évben készült partitúráját Hugó Borenhik eszéki zeneszerző és zenetanár a Zrinyi-kultusz magyarországi örökének, a szigetvári Várbarát-körnek ajánlódta.

KITÜRT A CANLAON-VULKÁN. A Fülöp-szigetek középső részén levő tűzhányó kráteréből 450 méter magasra csapott fel a hamufelhő. A hatóságok elrendelték a környező települések kiürítését. Áldozatokról, anyagi károkról nem érkezett jelentés.

ÓCEÁNKUTATÓ MŰHOLDAT bocsátották föld körüli pályára hét-főn este a Kalifornia állambeli Vandenberg légítámaszpontonról. A Seasat-A elnevezésű mesterséges hold feladata, hogy 800 kilométeres magasságú pályáján körözve információkat gyűjtsön és továbbítsa az óceánokról.

LEZUHANT AZ NSZK-beli Würzburg közelében tegnap az amerikai hadsereg egyik helikoptere. A négyfős személyzetből senki sem maradt életben. A szerencsétlenség oka egyelőre ismeretlen.

PETHŐ TIBOR, az Országos Békatanács elnökhelyettese — aki a magyar békemozgalom képviselőjében Athénban részt vett a görög békeörök országos konferenciáján — kedden visszaérkezett Budapestre.

KORUNK PESTISE A KÖZLEKEDÉS? Címmel vándorkiállítás indított útjára a Hazafias Népfront XXII. kerületi bizottságának autókлуб-csoportja és az Állami Biztosító kerületi igazgatósága. A súlyos közlekedési baleseteket megőrzítő fotódokumentumok július 4-ig tekinthetők meg a HUNGAROVIN irodaházában.

AZ **ORSZÁGOS BÉKETANÁCS** elnöksége a magyar békemozgalom emléklapoktárját adományozta a Magyar Tudományos Akadémia Világ gazdasági Kutató Intézete kollektívájának. Az emléklapoktár kedden az intézet székházában Zsebők Zoltán, az OBK alelnöke, az OBK tudományos bizottságának elnökhelyettese adta át Bognár József akadémikusnak, az intézet igazgatójának.

FOLYTATÓDOTT A SZTRÁJKHARC hét-főn és kedden is a francia haditengerészeti hajóépítő műhelyekben, a Moulinex háztartási kisgépgyár üzemeiben és a Boussac cég bezárásra ítélt textilgyáraiban. Az üzemek vezetői mindaddig elutasították a dolgozók követeléseit.

AZ **ENSZ VILÁGÜRBIZOTTSAGÁNAK** 21. ülészaka hétfő este New Yorkban megkezdte munkáját Peter Jankowitsch, a bizottság osztrák elnöke nyitó beszédében a jövő nagyméretű ürtelepüléseiről szólt. A pakisztáni küldött javasolta a bizottságnak, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség mintájára az ENSZ hozzon létre egy Nemzetközi Űrhivatalt.

NYOLCÓRAS SZTRÁJKBA LÉPETT tegnap Olaszország másfél millió építőmunkása, tiltakozásul az építőipari munkahelyek számának nagymértékű csökkenése miatt. Az elmúlt hat év alatt az ágazatban három-száz ezer munkahely szűnt meg.

KOVÁCS FERENC akadémikust, az Állatorvostudományi Egyetem rektorát a hannoveri állatorvosi főiskola tiszteletbeli doktorává avatták.

AZ **IR KÖZTÁRSASÁGI HADSEREG** ideiglenes szánya tegnap magára vállalta a felelősséget egy brit tartalékos katona haláláért, akit a múlt hét végén az észak-írországi Fermanaghban ölték meg. Különös az esetben, hogy a gyilkosságnál használt fegyver teljesen új típusú és rendkívül tüzeje amerikai géppisztoly volt.

A **MÉRNÖKSZERVEZETEK VILÁGSZÖVETSEGE**NEK végrehajtott bizottsága június 27. és 29. között Moszkvában a fejlődő országok mérnökszervezeteinek nyújtandó műszaki-tudományos segítségéről tanácskozik. A tanácskozáson hazánkat dr. Kovács Sándor, az MTESZ főtájkára által vezetett delegáció képviseli.

TÖBB SZEMELYT ELOÁLLÍTOTT a francia rendőrség kedden a bretagne-i Rennes-ben azzal a gyanúval, hogy közülük volt a versailles-i kastélyban hét-főn elkövetett robbantásos merénylet. A merényletet a „Breton Köztársasági Hadsereg” elnevezésű nacionalista szervezet vállalta magára.

MŰZEUMBA KERÜLNEK a vasúti pályaeépítés és fenntartás emlékei. Pécssett, a vasúti főpályaudvar közelében készül az első ilyen vidéki Múzeum, amely a Közlekedési Múzeum kihelyezett tagozata lesz.

EGYMILLIÓ FRANKOT AJÁNLOT-TAK FEL a biztosító társaságok mindazoknak, akik segítséget adnak a múlt kedden Marseille-ben ellopott tíz nagy értékű kép visszaszerzésében, illetve a tolvajok letartóztatásában.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács Kondor Istvánnak, a Kulturális Minisztérium képzőművészeti és közgyűjteményi főosztálya, könyvtárügyi osztálya vezetőjének, minisztériumi főtanácsosnak, nyugállományba vonulása alkalmából, a köz-művelődési könyvtári hálózat kialakítása érdekében kifejtett eredményes munkássága elismeréséül, a Szocialista Magyarországról Erdemrendet adományozta.

Az Elnöki Tanács Pálfi Pálnak, a Kulturális Minisztérium igazgatási és jogi főosztálya helyettes vezetőjének, nyugállományba vonulása alkalmából, a minisztériumban végzett kiemelkedő munkájáért, a politikai és a társadalmi életben kifejtett fáradhatatlan tevékenységéért a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta.

A kitüntéseket Pozsgay Imre kulturális miniszter adta át.

Végso búcsú
Dienes Valériától

Tudósok, kulturális életünk ismert személyiségei, családtagjai, tisztelői kísérték utolsó útjára kedden a Farkasréti temetőben Dienes Valériát, a 99 éves korában elhunyt filozófust, író, a modern táncpedagógia egyik úttörőjét, Ady Endre, Szabó Ervin, Károlyi Mihály, Bartók Béla kortársát. A sírhantot elborították a kegyelet és a megemlékezés virágai.

LENIN-RENDEL TŰNTETÉK KI 70. születésnapja alkalmából Borisz Vasziljevics Petróvskij sebészprofesszort, a Szovejetunió egészségügyi miniszterét az egészségvédelem és az orvostudomány haladásáért érdekében végzett kiemelkedő tevékenységéért.

A **NAGYKALLÓI KALLAI KETTŐS** néptáncgyűjtes tegnap Görögországba utazott. A 45 tagú együttes hazánk képviselőiben nemzetközi folklorfesztiválon vesz részt. A július 4-ig tartó vendégszereplésen négy alkalommal lépnek a görög közönség elé.

MŰVELŐDÉSI BIZOTTSÁGOK FÓRUMA címmel július elsejétől új rovat indul az Új Tükör című kulturális hetilapban, közreadva a vállalati, üzemi, munkahelyi művelődési bizottságok munkájának tapasztalatait, legjobb módszereit. A rovat cikkeivel, riportjaival, glosszáival, híreivel a művelődési bizottságok országos fóruma kíván lenni, ezzel is segítve az Országos Közművelődési Tanács és a Szakszervezetek Országos Tanácsa határozatára nemrégben alakult munkahelyi koordináló bizottságokat.

ADOBOTRÁNYBA KEVEREDETT Nikolaus Fasolt, a Nyugatnémet Gyáriparosok Szövetségének új elnöke. Egy bonni bíróság ötvennyolc és fél ezer márká adóhátralék ki-fizetésére kötelezte a gyárost, aki nemrég a terrorizták által meggyilkolt Hans Martin Schleyer váltotta fel a szövetség elnöki székében.

A **VEZSPREMI TV-TALÁLKOZÓ** tegnap versenyfilmek vetítésével, ösbemutatókkal és közönség-művész találkozókkal folytatódott. Több mint száz külföldi szakember is részt vett a versenyfilmek vetítésén; ebben a kategóriában négy alkotás került a zsűri elé.

Jelöltjeink az ügetőversenyekre

1. Drusilla (3) — Constanza (6)
  2. Datura (5) — Dingó (1)
  3. Dáridil (2) — Daniela (1) — Cirfandil (8) — Dúr (5).
  4. Anica (4) — Berci (1) — Tiborc (2) — Allig (8).
  5. Angyom (6) — Demeter (5) — Domingo (2).
  6. Rádza (4) — Számom (6) — Vasott (10) — Bóra (2).
  7. Benedek (1) — Ábel (4) — Cereberus (3) — Bakiit (6).
  8. Vikend (5) — Uncia (2) — Cél-szerű (7) — Zsivány (6).
  9. Capitano (6) — Seriff (9) — Ugocsa (3) — Civalkodó (8).
- A versenyeket 16.30 órakor kezdik.

Beszorult ajtó?

A drágább műanyagból kifizetődőbb — Nem illenek a költségnormákba

Eltelt két év azóta, hogy kiszámoltuk Szekszárdon a Borsodi Vegyi Kombinát gyáregységében, majd az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumban: **elcsurognak millió forintok**, mert nincs elég pénz arra, hogy elhárítsák a műanyag ajtók elterjesztését akadályozó valamennyi gondot.

Varga Lajos, a Heves megyei Tanácsi Építőipari Vállalat igazgatója — véleményével — még mindig a kisebbséghez tartozik: „A műanyag ajtók alkalmazása az építőiparban jelentős munkaidő, tehát költségmegtakarítást eredményez — állította. — Ez a megállapítás akkor is helytálló, ha a műanyag ajtók ára a faajtókénál magasabb. Az építőipari vállalatok egyébként sem ajtót, hanem lakásokat építenek.”

Érvek mellett...

Ez utóbbit nem kérdőjelezi meg senki. A megelőzőeket annál inkább. Az igazgató számításai ugyanis jobbra távolodnak. A tanácsi és állami építőipari vállalatok azonban a jelenben kötelesek élni, s számot adni arról, hogy mit és mennyiért építettek. A műszaki-gazdasági normatívákba pedig, akár hogy illesztgetik, ma nem férnek be a műanyag ajtók, ablakok. (A Borsodi Vegyi Kombinát — gondoskodva a PVC III. beruházás megtérüléséről — megvásárolta az NSZK-licenct, sőt a szerelő, illesztőgépeket is a műanyag ablakok gyártásához.)

Nemzetközi adatok bizonyítják — a magyartalanul nyílászáróknak keresztelt — építőipari szerkezeteknek egy-egy fejlett országban ma már több, mint 30 százaléka készül műanyagból. Nálunk erről egyelőre szó sincs. Évente országosan kétféle négyzetméternyi új ablak készül, de ebből csak 25 ezer négyzetméternyi műanyag a kerete — alig több, mint egy százalék. Ma még a kezdet kezdeténél tartunk. Két évvel ezelőtt a kereskedők sokallták a 20 ezer négyzetméternyi éves termelést — de ma több kellene nekik, mint amennyit a gyártók ígérnek. Csakhogy ez a több is alig haladja meg a 25 ezer négyzetmétert.

Tény, az ablakkal kapcsolatos, hosszabb távon megtérülő be-

fedtetésekre egyelőre jobbra a magánosoknak van módja. Ha pénzüik van rá, akkor megvásárolják másfélszeres áron az ajtót, ablakot műanyagból, mert úgy kalkulálnak: azokhoz néhány évtizedig nem kell festék, szakember nélkül beszerelhetik és elég, ha nagy ritkán lemosás. Még a további előnyt sem veszik figyelembe: a harminc év fűtési költsége — a fűtőberuházásokkal együtt — a műanyag ablakos házakban lakásonként csupán töredéke a faablakosokénak. Egészen pontosan: amíg a fakeretes ablakokon elszókö meleg pótlá-

sára lakásonként 47 ezer forintnál is több kell, addig ugyanez az érték a műanyag keretűknél kevesebb, mint 20 ezer forint.

Másként is számolhatunk: az ablakok beruházási költségéhez hozzáadva a fűtésre fordított összeget — 30 évet véve az összehasonlításhoz alapul — több mint 20 ezer forintnál olcsóbb a műanyag ablak. Akinek kedve van beszorozhatja a 20 ezer forintot az épülő lakások számára.

...és ellene

De az ellenérvek is nyomósak. Nálunk az építővállalatok könnyebben kifizethetik az ajtókat, ablakokat beillesztő szakipari dolgozókat, a festőket, és végül az elvetemedett faajtókat helyreigazító szakmunkásokat, mint a műanyag vagy fémszerkezeteket. Kötik őket a költségnormák. De ha a közeljövőben közelítene a többnyire importált fenyőből készülő fakeretek ára a valódi értékükhöz, még akkor sem kellene

attól tartania az építőknak, hogy számon kéri tőlük a gazdaságosságot...

Csak a türelmen múlik? Tíz éve a műanyag redőnyök senkinek sem kellettek. Ez az állapot három évig tartott. Ma már a teljes mennyiség 10 százaléka sem készül fából. De hogy mennyire nehezen válunk meg beidegződéseinktől: famintázatú műanyagredőny után kilométereket találnak sokan, miközben a Rákóczi úton a faredőnyöket — a színesítették nagy öröme — kékre, sárgára, pirosra, zöldre mázolták.

Várjuk ki, amíg az építő vállalatok költségnormáit korszerűsítik? Van aki ráér, van aki viszont nem. Az utóbbiak vannak egyelőre kevesebben. Öten, akik elkötelezték a korszerűsítést: a Borsodi Vegyi Kombinát, a Heves megyei Tanácsi és Győr megyei Tanácsi Építőipari Vállalat, az ÉVM és a Pest megyei Vegyi és Divatcikk Vállalat, amely egy hónapja sincs, hogy soroksári üzemében hozzákezdett a műanyag ajtók gyártásához. Az év második felében annyi műanyag ajtót rendeltek tőle, mint amennyit a BVK egy év alatt készített el.

Távlatok

Eközben az ÉVM-ben egymás után fogalmazódnak meg azok az álláspontok, amelyek folyamatosan könnyítik a műanyag ajtók, ablakok elterjesztését. Kutatási témát finanszírozott a minisztérium a licencek adaptálására, pénzt adott a kísérleti beépítésekhez, a szerelő üzemek építésére és a gazdaságossági vizsgálatokra, mérésekre.

Tíz év múlva egyetlen fa kivágásához is engedély kellhet, de, hogy úgy nem sarabolhatják az erdőket, mint ahogy azt ma teszik, az bizonyos. Addigra pedig igaz lehet az ÉVM-ben hallott feltételezés: a 90-es évek elejére a két ablak és ajtó típus aránya eléri az 50—50 százalékot, ha a fémekkel nem számolunk.

Az előbb már említett szorzás, a lakásonként mintegy 20 ezer forintos megtakarítás és az érvényesítésig eltelt évek talán másokat is türelmetlenné tesznek...

Viesek Ferenc

Az SZKP KB határozata

Közgazdasági oktatás

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága határozatban foglalt állást amellett, hogy a pártoktatásban és az egyéb oktatási formákban **növelni kell a közgazdasági ismeretek terjesztését**, bővíteni kell a dolgozók közgazdasági tájékozottságát, a népgazdaság fejlesztése érdekében mélyreható gazdasági ismeretekkel kell felfegyverezni őket. A párthatározatot a Pravda keddi számában tették közzé.

A határozat rámutat: a szakemberek mellett beható gazdasági ismereteket kell nyújtani minden dolgozónak. A közgazdasági ismeretek oktatásának a kommunista nevelés rendszere egészéhez hasonlóan — a történelmi feladat megoldásait, a fejlett szocializmus lehetőségeinek teljes kihasználását kell szolgál-

nia — hangoztatja a többi között a párthatározat.

A közgazdasági oktatás célja az, hogy felhívja a figyelmet a gazdaságos termelésre, a termelési alapok ésszerű kihasználására, az anyag, a munkaerő, a pénzalapok eddiginél jobb hasznosítására, a gazdaság intenzív fejlesztésének fontosságára. A cél az, hogy az oktatásban részt vevők valóban **közgazdasági szinten tudjanak gondolkodni**, jó gazdái legyenek a szocialista tulajdonnak, ne törődjenek bele a hiányosságokba, jól tudják hasznosítani ismereteiket a munka termelékenységéért, a minőség javításáért folyó küzdelemben.

A párthatározat részletesen megszabja az egyes párt- és állami szervek, a propagandaszervek feladatait a gazdasági ismeretek oktatásának fejlesztésében.

Tökés hajóépítő ipar

A válság hullámai

A fejlett tőkés országok úgynevezett válságiparágainak (acélgyártás, textilipar, cipőipar) a száma a jelek szerint **újabbal gyarapodik**. A néhány évvel ezelőtt még feltűnően jó konjunktúrát élvező hajógyártás most súlyos túltermelési és strukturális gondokkal küszködik, s az előrejelzések szerint az elkövetkező évek során a helyzet tovább rosszabbodásra számít.

Az évtized közepéig a fejlett tőkés államok hajóépítő-ipara nem győzte teljesíteni a megrendeléseket, s ezért a vállalási idő is években volt mérhető. Az 1973-as közel-keleti háborút követő „kölajsokk” hatalmas konjunktúrát teremtett a tankhajóépítő iparnak, de szép számmal futottak be megrendelések tömegáru-szállító, darabáru- és konténer-, valamint több célú szállítóhajókra is. Különösen a japán hajógyártást árasztották el megrendelésekkel, de teljes kapacitással dolgoztak a svéd, a spanyol, a nyugatnémet és a francia (ez az öt ország a 6 éves világi hajógyártó nagyhatalmai) építődokkók is.

Az egész tőkés világon végigsöpörő súlyos gazdasági válság nem hagyta érintetlenül a hajóépítő ipart sem. A gazdasági növekedés visszaesése, a vágató infláció, a beruházások stagnálása, valamint a világkereskedelemben mutatkozó csökkenés igen gyorsan megszakította az iparág töretlen fejlődését. A megrendelések hirtelen jelentősen visszaestek. Ma az iparág mindössze 60—70 százalékos kapacitáskihasználással dolgozik, sorra zárják be a dokkokat és munkások tízezrei kerülnek az utcára, illetve dolgoznak csökkentett munkaidőben. Hasonló a helyzet a tengeri szállítás területén: hatalmas hajók százai hónapok óta veszteglenek a kikötőkben fuvarhiány miatt, több korszerű vízi járművet bontásra adtak, mert a szétzerelés olcsóbb mint az állás, s a tőkés hajóstársaságok egymást túlléptatva kínálják az árengedményeket a fuvaroztatók elhódítása érdekében.

1976-ban már csak a japán hajóépítő ipar „maradt állva”. A „felkelő nap országának” hajógyárai szerezték meg a nemzetközi megrendelések 90 százalékát. A versenytársakénál mintegy 40 százalékkal alacsonyabb ár mágnesként vonzotta a megrendelőket, olyannyira, hogy a Közös Piac és még néhány nyugat-európai állam indítványozta a megrendelések fele-fele arányú elosztását. Tokió elutasította a javaslatot, azonban az erősödő nemzetközi nyomás hatására ígéretet tett az árak emelésére, a munkások számanak csökkentésére és az export önkéntes korlátozására. Ugyanakkor kötelezettséget vállalt, hogy 1978. végéig hajógyárainak termelését évi 6,5 millió bruttóregisztertonnára, belül tartja, ami keve-

sebb az 1974-es szint 65 százalékánál.

Ezt az ígéretet nem volt nehéz teljesíteniük a japán hajóépítőknak, ugyanis tavaly a szigetország hajógyártását is elértek a válság hullámai. Míg 1976-ban a japán hajóexport 7,5 millió bruttó regiszter tonna (BRT) volt, ez a szám tavaly 4 millióra csökkent. (A spanyol, a francia és a svéd hajógyártás tavaly az előző gyenge esztendőkhöz képest is 40 százalékkal kevesebb megrendelést kapott, hasonló volt a helyzet az NSZK-ban is. Viszonylag kisebb mértékű volt a belföldi és az exportmegrendelések csökkenése az angol hajóépítő iparban.)

A túltermelés, illetve a kereslet jelentős visszaesése azt eredményezte, hogy az OECD-államok 1980-ig évi 36 millió BRT-ről 13 millióra csökkentik hajógyártó kapacitásukat. A Közös Piac pedig úgy határozott, hogy a tagállamoknak az évtized végére felére kell csökkenteniük hajóépítő iparuk kapacitását. Mindez természetesen csak a dokk jelentős részének bezárásával, illetve munkáselbocsátással hajtható végre. Franciaországban például 1980-ig 60 ezer hajógyári munkás veszti el az állását.

A hajóépítő ipar válsága kihat a beruházási tevékenységre is. A kapacitáskihasználatlanság miatt bővítő beruházásokról szó sem lehet, a beruházások inkább a termelési folyamatok korszerűsítése, valamint a hajóépítési tevékenység diverzifikálására irányulnak.

Kedvezőtlenül alakultak az idei év első negyedének a statisztikái is, 12 év óta nem volt olyan alacsony a nyugati hajógyárak rendelésállománya, mint az év első három hónapjában. A japán hajóépítők például 44 százalékkal kevesebb megrendelést kaptak, mint az előző év azonos időszakában. A hajógyártás súlyosbodó recessziója következtében mind gyakoribbak a szigetországban a vállalati csődök.

A hajómegrendelések alacsony színvonalra természetesen a konkurrenciához további kiéleződéséhez vezetett. A vetélytársak sorában megjelentek a fejlődő országok, amelyek közül néhány világvizonylatban jelentős hajógyártással rendelkezik már (például Brazília, Mexikó, Dél-Korea stb.). Az árak elszakadtak a költségzinttől, s a jelenlegi hajóépítési válságban az árakat a kereslet alakulása szabja meg. Az iparág szakemberei szerint az idei év a súlyos gondok ellenére még kedvező, különösen akkor, ha előre tekintenek. Véleményük szerint a hajógyártás válsága jövőre, vagy 1980-ban éri majd el a mélypontját, amikor is a megrendelések és ebből következően a termelés drasztikus visszaesése lehet számítani.

Gonda György
Szentgáli Péter

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Az NSZK és a szocialista országok

Az év első felében megelénkült a Német Szövetségi Köztársaság és a szocialista országok közötti árucseré-jószágom. A bonni gazdaságügyi minisztérium jelentése szerint az NSZK-nak ezekből az országokból származó importja ebben az időszakban 11,5 százalékkal, oda irányuló exportja 10,2 százalékkal növekedett.

Albán küldöttség utazik Indiába

Az Indian Express című lap hírül adja, hogy rövidesen albán küldöttség utazik Indiába. A lap tudni véli, hogy a küldöttség elsősorban arra törekszik majd, hogy kipuhatolja: mennyi és milyen műszaki és gazdasági segítséget kaphat Albánia Indiától. Az Indian Express szerint az albán küldöttség magával viszi azoknak a tervezeteknek a listáját is, amelyek megvalósításához Tirana segítséget szeretne kapni Indiától.

Jugoszláv hajók Kinának

A Pekingsben aláírt szerződés szerint a spliti hajógyár öt hajót épít a Kínai Népköztársaság megrendelésére. A hajók leszá-

lítására az 1980-as években kerül sor. Ez az egyik legnagyobb gazdasági szerződés, amely az utóbbi években Jugoszlávia és Kína között létrejött.

Infláció az USA-ban

Washingtonban közzétett tanulmány szerint az Egyesült Államokban az év második negyedében évi átlagra átszámítva, 15 százalékkal emelkedtek az alapvető fontosságú cikkek árai. Ezek a fogyasztás 70 százalékát képviselik és áruk az év első negyedében évi átlagra átszámítva 11,4 százalékkal emelkedett.

A környezetet nem szennyező új üzemanyag

A Petroleos Mexicanos (PEMEX) mexikói állami olajtársaság metanollal kevert gázolint hoz forgalomba. Az új üzemanyag-keverék a várakozások szerint megszünteti a gépkocsik motorjának környezetszennyezését. A metanolkeveréket kísérleti vizsgálatoknak vetették alá és ezek kiváló eredménnyel jártak. Az új üzemanyag használata javítani fogja a benzinmotorok belső égését is. Bevezetésére fokozatosan kerül sor.

Gázhűtők

Jászberényből szállítják nagy szovjet vezetékhez

A Jászberényi Hűtőgépgyárban befejező szakaszához érkezett az új gázhűtő üzem első ütemének építése. A mintegy 400 millió forint értékű beruházás részeként elkészült a nagy gyártócsarnok, a szocialis épület és megkezdődött a hazai illetve külföldi gépek, berendezések technológiai szerelése. A tervek szerint — részleges üzembe helyezéssel — még ebben az évben megkezdik az új termékek sorozatgyártását.

A hűtőgépgyár új üzemének gyártmányait zömmel a Szovjetunióba exportálják. Ismeretes, hogy a gazdag szovjet gázmezőkről több tízezer kilométer hosszúságú, nagy nyomású vezetékkel szállítják el a gázt a felhasználókhoz. A vezetékhez kapcsolódóan, 100 kilométerenként kompresszorállomásokat helyeznek el, amelyek sűrítik a gázt, így azonos csőátmérőn többet tudnak elszállítani. A sűrítés során azonban a gáz felmelegszik. Az új jászberényi termék a kompresszorokból kilépő gáz visszahűtésére szolgál.

Az első mintadarabok, az öt méter magas és 25 tonna súlyú speciális ipari hűtők már a Szovjetunióban vizsgáznak. A hűtőgépgyár új üzemé végleges 1980-ra készül el.

Csúcsszezon a hűtőiparban

A szokásosnál valamivel később kezdődött az idén a mélyhűtőipar szezonja, az „alapanyagok” a hagyományosan 10—12 nappal később értek be, s ez az azal járt, hogy a fagyasztás berendezéseket is csak némi időeltolódással indíthatták. Mindemellett remény van arra, hogy az ipar összességében teljesíti az előirányzatokat, a növények ugyanis remélhetőleg a nyár hátralevő időszakában „utoléri” magukat.

Ez történt a zöldborsóval, amelynek szezonja a hűtőiparban már véget is ért. A fagyasztás elég nehéz körülmények között kezdődött, a szállítmányok a földről viszonylag rendszertelenül érkeztek, viszont a zöldborsó-szezon második felében ug-rásszerűen javult a felhozatal. Az ipar 1650 vagon zöldborsó felvásárlását tervezte, s az előirányzatot végül is sikerült túlteljesíteni, mintegy 200 vagonnal. A zöldbab szezonja nemrég kezdődött, az előirányzat 850 vagon. Bár a nyáreleji esőzések miatt egész sor növényi betegség vetette vissza a zöldbab fejlődését, és a gyomosodás is sok gondot okozott a termelőknek, remény van arra, hogy 900 vagon feletti mennyiséget vásárolnak fel a partnergazdaságoktól.

Vegyés képet mutat az eddigi gyümölcstartósítás. Örvendetes, hogy meggyből az utóbbi évek legkiemelkedőbb feldolgozási szezonja ért véget, 200 helyett kerekén 270 vagonot vásárolt fel a hűtőipar. Málnából azonban már nem ilyen kedvező a kép: 470 vagon helyett mindössze 400 vagonnal sikerült begyűjteni. Főleg azért maradtak el a tervtől, mert a szeszélyes időjárás okozta kiesést csak mérsékelni lehetett. Feketeribizikéből minden eddiginél többet vettek át, összesen 60 vagonnal hűtötték be. Ez az eredmény annak köszönhető, hogy termőre fordultak az elmúlt évek rizizke-telepítései. A piros ribizikéből viszont néhány vagonnal elmaradtak a tervezett teljesítménytől.

Veszélyben a flamingók

A kenyai Nakuru-tó egyike azoknak a szikszótartalmú tavaknak, amelyek a nagy délkelet-afrikai árokrendszer aljzatán húzódnak. E tavak szokatlan kemizmusának köszönhető, hogy egy olyan algaféle él bőségesen bennük, amely a rózsaszínű flamingók legszívesebben fogyasztott tápláléka. Ismeretlen okok miatt az utóbbi években óriási számú flamingó, pelikán, kormorán és más madártípus lepte el a Nakuru-tó partjait. A „Világ Vadállomány Alapítvány” nevű szervezet nemrégiben 170 ezer angol fontot adományozott Kenyá kormányának, azzal a céllal, hogy a tó mentén létesítsen nemzeti parkot, és biztosítsa különleges állatvilágának fennmaradását és szaporodását.

A közelmúltban a kenyai kormány vizsgálatot rendelt el a helyszínen, és megállapította, hogy a vadállomány, főként a legalább egymillió példányra becsült flamingókultúra komoly veszélybe került. A tó partjánál működő, kémiai munkákkal foglalkozó gyár ugyanis erősen szennyezi a tó vizét és a légkört is. Ezért haladéktalan intézkedést hoztak, amelyek eredményeként a gyár működését beszüntették, és a létesítményt áttelepítették Mombasa város közepére.

Halálos balesetek

Nyékliádházán, egy használaton kívüli bányatóban fürdés közben a vízbe fulladt Juhász András 21 éves, foglalkozás nélküli perkupai lakos. A velencei strandon fürdés közben a vízbe fulladt Budai János 11 éves érdeklődő. Mindkét baleset ügyében a rendőrség vizsgálatot indított. Az érdeklődő halálát okozta egy személynemű halálra gázolt dr. Emadics Virgil 87 éves nyugdíjas, budapesti lakos, aki a vizsgálat szerint szabálytalanul és figyelmen kívül hagyva a sínk között.

Gyengül a nappali felmelegedés

Ítéletidő Svájcban és Olaszországban

Közép-Európa időjárását több középpontú mérsékelt égövi ciklon teszi változékonnyá. A ciklon délkeleti oldalán igen meleg, szaharai levegő áramlik az Alpok és a Kárpátok vidéke felé. Ugyanakkor északnyugat felől hűvös és nagy nedvességtartalmú levegő érkezik az Alpok irányába. Azokon a helyeken, ahol a két különböző tulajdonságú levegő keveredik, heves záporok, zivatarok alakulnak ki, és sokfelé esik az eső. Kiterjedt esőket, zivatarokat jelentettek a Lengyel-síkságról, Svájc és Ausztria térségéből.

Tizennégy ember halt meg vagy tünt el Svájcban a vasárnap óta tartó felhőszezonok következtében. A lezúduló víz földcsuszamlásokat okozott, épü-

leteket döntött romba, utcákat árasztott el, több helyen a folyók is kiléptek medrükből. A magasabb hegyekben erős havazás kezdődött, sok helyen elzárta a világtól a turistákat, járhatatlanná tette az utakat és a völgyekben kényszerítette az alpesi legelőket a tartózkodó szarvasmarhákat. Közép- és Nyugat-Svájcban a legtöbb hágo járhatatlan, komoly fennakadások vannak a közúti és a vasúti közlekedésben. Az olasz tengerpartokon mentőcsónakok mentették ki a vízből a fürdőzőket, a kempingekben vihar pusztított, a földcsuszamlások és áradások több helységet elvágtak a külvilágtól.

A hetek óta tartó szélcsendes időt tegnap heves viharok váltották fel a Kisalföldön. Győr térségében 60, Sopron környékén

70 kilométeres óránkénti szélsőséget mértek. Még hevesebben tombolt a vihar a Fertő-tavon. A viharos szél a fenéig felkavarta a tó vizét és másfél méteres hullámok ostromolták a fertőrákosi öbölben levő üdülőttelep mólót. Az orkán sok helyen szétszórta a gabonátáblák szélén összegyűjtött szalmát.

★

A várható időjárás ma estig: változóan felhős lesz az ég, elszórtan még várható átfutó zápor, néhány helyen zivatar. A többfelé erős észak, északnyugati szelet időnként viharos széllel kísér. A nappali felmelegedés gyengül. A hőmérséklet koradélután 20—24 fok között alakul. A Duna vízállása Budapestnél tegnap 254 centiméter volt.

A NÉPEK BARÁTSÁGA ÉRDRENDDEL tüntették ki Guy de Boissont, az Észak-európai Kereskedelmi Bank vezérigazgatóját. A neves bankember, akinek Párizsban kedden 60. születésnapja alkalmából nyújtották át a megtisztelő szovjet kitüntetést, jelentős érdemeket szerzett a francia—szovjet gazdasági kapcsolatok fejlesztésében.

A VILAG LEGREGÉBB ÚJSÁGÁNAK tartott Wiener Zeitung tegnap ünnepelte 275. „születésnapját”. A lap első példánya 1703. augusztus 8-án jelent meg.

TÖBB SZÁZ EMBERT LETARTÓZTATOTT az amerikai rendőrség a hirosimai és a nagaszaki atomtámadás évfordulója alkalmából rendezett tüntetéseken. A nyugati partvidék társadalmi szervezetei Kalifornia és Oregon állam számos városában rendeztek felvonulásokat.

PUSZTÍTÓ TÜZEK. Egy tűzoltó meghalt, egy megsebesült a Korzika szigetén pusztító tüzek oltásakor. A kiterjedt tüzvész az erős szél miatt különösen a sziget északi részét fenyegette. — Rio de Janeiro egyik nyomorvedében száz viskó leégett és harminc ember megsebesült. — San Franciscóban leégett tegnap egy háromszáz méteres moton épült faház, amely a helyi örömlányok „Prerifarkas” nevű szövetségének irodája volt. A házban rekedt húsz személyt a parti őrség kimentette. Csupán egy tűzoltó sérült meg.

ALPINISTÁK BRAVÚRJA. Egy három főnyi japán expedíciónak a múlt hónap végén Pakisztánban sikerült feljutnia a 7409 méter magas Haramos-hegység csúcsára. Ez az első eset, hogy alpinisták a hegy csúcsát a nyugati oldal felől megmászták.

ÖRÖM ES ÖRÖM címmel július 19-én közzét írtunk sajnálatos pontatlanságot tartalmazó, amit ezúton helyesbítünk: a XVII. kerületben működő papír-írószerek értékesítő üzletnek az APISZ, hanem a Rákosmenti AFESZ boltjának.

A rekonstrukció után

Több téglá Szentestől

Az automatikus tisztítóberendezéssel ellátott, hateraz kőmértés agyagtárolóban két hónapra elegendő nyersanyag fér el, így a nagy téglagyár a téli hónapokban is zavartalanul termelhet.

Eredményesen kísérleteznek a gyárban nagyméretű téglák készítésével. Ezekkel gyorsabb az építkezés, emellett a hagyományosnál kevesebb habarcs elegendő a falazáshoz.

Szegedi papucs Szombathelyről

Vas megyei tudósítónktól. A napokban ötezer darab lánykaruhát küldtek az NSZK-ba a Szombathelyi Házipari Szövetkezetből. Ez csak egy része a be dolgozókkal együtt ma mindem 750 női foglalkoztató szövetkezet exportjának. A náluk gyártott népművészeti blúzokat, hímzett hálójegyeket, szegedi papucsokat szívesen hordják a finn, a dán, a svéd, a francia lányok és asz-

AZ ŐSI NAGYKUN VÁROS. Mezőtúr fennállásának 600. évében, az idén számos új képzőművészeti alkotással gyarapodik. Székesfehérvár városi tanácsa egy nyíló rózsát ábrázoló, a megújulást jelképező köztéri szobrot ajándékozott a városnak. Ugyancsak megajándékozta szülővárosát több innen már elszármazott alkotóművész is.

A LOCH NESSI SZÖRNY hétfőn állítólag ismét megjelent. A Skóciában levő tó partjáról egy arra kiránduló család pillantotta meg. Beszámolójuk szerint „tisztán látták a szörny fejét, és hatalmas pupját, mielőtt — óriási hullámokat kavarva — ismét elmerült”. A történelem előtti ősiény létezését, noha már sokan látni vélték, a kutatók eddig a legfejlettebb műszerekkel sem tudták „felfedezni”.

TAKARÉKPÉNZTÁRI TANÁCSADÓ. Kunszentmártonban tegnap megalakult Szolnok megye első takarékpénztári tanácsadó testülete, az OTP járási fiókjának javaslattevő társadalmi szerve. A tizennégy tagú testület figyelemmel kíséri a takarékpénztári ügyintézés, tolmácsolja az állampolgárok javaslatait, kívánásait. Hasonló testület megalakulására készülnek Kisújszálláson is.

MUNKALASSÍTÓ SZTRAJKJUKAT tegnap folytatták a brit posta technikusai, akik ezzel megbénították a nemzetközi távbeszélő-forgalmat és a tengerentúli postaszolgáltatásokat. Jelenleg ötven millió font értékű távközlési berendezés hever felhasználatlanul, mivel a technikusok megtagadták a felszerelésüket.

A VII. TOKAJI IRÓTÁBOR tegnap folytatta munkáját. A résztvevők a szerencsi művelődési központban megtekintették Vitézy Lászlónak a szocialista közelet problémáival foglalkozó filmjeit, majd a szocialista közösségek, majd a technikusok megtagadták a felszerelésüket.

—

MARTYN FERENC életműkiállítását augusztus 13-án, vasárnap este zárul a budapesti Történelmi Múzeumban. A nagy sikerű kiállítást, a június 23-i nyitást óta több mint hatvan ezren tekintették meg.

KARVASTAGSÁGÚ ANGOLNÁT emelt ki negyedórás küzdelem után a Kettős-Körös Békés—Mezőberény közötti szakaszon a vízből vasárnap hajnalban Sebestyén László, a békési sporthorgász-egyesület tagja. A 86 centiméter hosszú hal súlya 187 deka volt.

TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KABLUBAN. Az Afganisztáni Demokratikus Köztársaság kormányja határozatot hozott az ország tudományos akadémiájának megalapítására. Az új intézmény az ország tudományos intézményeit fogja majd össze és irányítja a tudományos kutató munkát.

NEGYVENNÉGY KILO HASISRA bukkant a bordeaux-i rendőrség egy autóban. Tulajdonosa, egy gers-i orvos, afrikai körútjának befejeztével hajóra adta kocsiját, maga pedig repülőre ült. A rendőrök a hajórakomány átvizsgálásakor találtak meg az elrejtett kábítószert, s az orvost három bűntársával együtt letartóztatták.

HUSZONÖT ALARCOS DIÁK Nicaragua fővárosában, Managuában hétfőn elfoglalta az ENSZ és az AASZ helyi irodáit, tiltakozással a Somoza-rezsim diktatórikus politikája ellen. A diákok közlése szerint számos társuk sínylódik a rezsim börtöneiben.

A HALÁL OSZTAGA nevű brazil szélsőjobboldali terrorszervezet hétfőn újabb három személyt gyilkolt meg. Az áldozatok holttestét kegyetlen kínzások nyomait találták.

MATUZSALEM-EGYÜTTES. A szovjetunióbeli Szuhumiban van egy folkloregyüttes, amelynek mindegyik tagja több mint százévtendős. A legfiatalabb az együttes százéves vezetője.

MAGYAR TEXTILMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS nyílt tegnap a bukaresti Dalles-teremben, a szombathelyi Savaria-múzeum anyagából. A megnyitó beszédét Viorel Margineanu, a Román Képzőművészeti Szövetség alelnöke mondta.

GYERMEKPARALIZIST OKOZÓ vírusfertőzés miatt Torontóban 15 ember elklónitűbe helyeztek. Gyermekeknél hasonló megbetegedések egyébként öt éve nem fordult elő Kanadában.

EZEREVES OSZLÁV TEMPLOM maradványait tárták fel az NDK-beli régészek a sternbergi tó mellett. A lelet bizonyítja, hogy ezer évvel ezelőtt szláv törzsek éltek a mai NDK területén. A feltárást tovább folytatják.

MARTYN FERENC életműkiállítását augusztus 13-án, vasárnap este zárul a budapesti Történelmi Múzeumban. A nagy sikerű kiállítást, a június 23-i nyitást óta több mint hatvan ezren tekintették meg.

KARVASTAGSÁGÚ ANGOLNÁT emelt ki negyedórás küzdelem után a Kettős-Körös Békés—Mezőberény közötti szakaszon a vízből vasárnap hajnalban Sebestyén László, a békési sporthorgász-egyesület tagja. A 86 centiméter hosszú hal súlya 187 deka volt.

Moszkvai tömegközlekedés

Naponta 15 millió utast szállítanak

A Moszkvába látogató külföldieket meglepi, hogy a város óriási, több mint 800 ezer hektáros területéhez és 8 milliónyi lakosához képeset zavartalan a szovjet főváros tömegközlekedése.

Moszkvában naponta több mint 15 millióan utaznak metrón, autóbuzson, trolin, villamoson és taxin. A moszkvai metró dolgozóit, akiknek jelszavuk: gyorsaság és kényelem, méltán büszké arra, hogy a szovjet főváros közlekedésének ütőerejét jelentő földalatti dolgoznak. A két expresszeket naponta több mint 6

Üdvözlő távirat

A Szingapúri Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte dr. B. H. Sheares elnököt.

Magyarcsanád

Osztrák diplomaták tragikus autóbalesete

Tragikus autóbaleset érte a Csongrád megyei Magyarcsanád község beiterületén Lukás Beroldingent, az Osztrák Köztársaság szövetségi kancellári hivatalának protokollfőnökét és dr. Franz Wunderbaldingert, Ausztria bukaresti nagykövétét. A baleset következtében a protokollfőnök a helyszínen életét veszítette, a nagykövetet pedig súlyos sérüléssel szállították kórházba.

A két diplomata Romániából hazánkban át Bécsbe tartott. Magyarcsanádon egy útkanyarban a gépkocsival, amelyet dr. Franz Wunderbaldinger vezetett — szabálytalan előzés közben — egy szembejövő nyerges vontatónak ütköztek.

A Magyar Népköztársaság Külügyminisztériuma a tragikus eset alkalmából részvétét fejezte ki az Osztrák Köztársaság budapesti nagykövetségének.

Áramellátási zavarok Győrött

Komoly áramellátási zavarok keletkeztek tegnap délután Győrött. A belvárosban korai sötétség borult az üzletekre, intézményekre, az ott levele kisebb üzemekre. Az áramkiesés miatt éppen a délutáni csúcsgazdálkodási időben mondták fel a szolgáltatást a városon átvezető nemzetközi főútvonal csomópontján levő forgalomirányító lámpák is. A belvároson kívül a város legsűrűbben lakott déli körzetének egy részében sem volt áram.

Az Észak-dunántúli Áramszolgáltató Vállalat dolgozóit azonnal megkezdtek a hibák feltárását és elhárítását. Különböző műszaki intézkedésekkel — átkapcsolásokkal — viszonylag rövid idő alatt újból kapott áramot a belváros egy része. Az esti órákban már kapott áramot a többi körzet is. Az áramzavar pontos okának felderítésére vizsgálat indult. Úgy számítják, ma tudnak majd pontos választ adni a szakemberek arra, hogy végül is mi okozta az áramzavart, amely, ha rövid időre is, de megzavarta város egy részének életét.

(X) Amatőr filmeseknek ajánljuk! Beérkezett az AGFACHROM supernyolcas mozifilm, továbbá a CHINON supernyolcas filmfelvevők 4 típusa. OFOTERT.

(X) A Pénzügyi és Számviteli Főiskola 1979/80. tanévi felvételi vizsgákra előkészítő tanfolyamaira 1978. szeptember 15-ig lehet jelentkezni. A jelentkezési lapok 1978. szeptember 1-től szerezhetőek be a főiskola székhelyén (Budapest XIV., Buzogány u. 10—12.), a tagozatokon (Zalaegerszeg, 8901. Ságvári E. u. 21—23. és Salgótarján, 3100 József A. u. 2—4.) valamint a megyei tanácsok pénzügyi osztályain. Bővebb tájékoztatást a Pénzügyi Közlöny augusztusi számában tesztünk közzé, illetve a jelentkezési lapokhoz mellékelünk.

Fórumunk hasábjain ezúttal minden trásunk egy-egy vallomás. Vallomás a tanácsot megbízás örömeiről és gondjairól; ugyanakkor mindmennyi tünődés, útkeresés, sikerek emlegetése, vagy éppen a közszolgálat tanulságainak mérlegelése. Megszólaltatunk úgynevezett „pályakezdő” tanácsot; átadjuk a szót a tanyavilág életét meglevő pedagógus tanácsoknak, aki szinte semmi máshoz nem hasonlítható körülmények között látja el tisztét; tapasztalatairól beszél a munkásság város tanácsstestületének szókimondó, kritikus alkatú tagja; érdemes megszívlelni azt is, amit csaknem negyed század közszolgálat alapján a „veterán” tanácsot ajánl: aki elszakad a választóktól, az nem számíthat sikerre egyetlen településen sem. Változatosak a vallomások, s olykor egymástól merőben eltérőek a módszerek, mert hiszen szolgálati helye változtatja, hogy hol, miként, milyen formában lehet igazán eredményes a tanácsot munkája. Szándékunk ezzel az összeállítással a későbbi követésre érdemes módszereket kínálnunk fel, részben pedig érzékeltetjük olvasóink előtt, hogy aki a közösség bizalmát elnyeri, annak ezt követően csak az nehezebb, hogy meg is tartsa azt.

Közéleti pályakezdés

A kapcsolatteremtés ábécéje

Dr. Veér András tanácsotagságának szinte még története sincs: az idén, a márciusi időközi választásokon szavaztak bizalmat a budapesti 62-es választókerület lakói a fiatal orvosnak, aki klinikán dolgozik.

— Váratlanul ért a megtiszteltetés. Igaz, tíz esztendeje lakom a VIII. kerületnek ebben a szegletében, mind a gyógyítómunkám, mind pedig a magántalálkozások révén jó kapcsolatba kerültem a környék régi lakóival. S milyen az élet: mégsem csak nekik köszönhetem tanácsotagságomat. A szanalások után ugyanis közülük sokan elköltöztek, és a körzetben épült toronyházak új lakói tisztelték meg bizalmukkal.

csodamódszer ez, de hiszek benne. S nemcsak mint tanácsot, hanem mint orvos is.

Az új épületek lakóit sajátos problémák foglalkoztatják. Valóságos csatátér a házak környéke, törmelék, deszka, vashuzal mindenfelé. Mikor lesz itt rend, park, játszótér? — kérdezik sokan. Számos lakóbizottsági ülésen elhangzott: *többen azonnal ástó, gereblyét ragadnának, hogy rendbe szedjék házuk környékét. Am a lelkes nekibuzdulást csitítani kell, mivel a tereprendezés a további építkezések — illetve az anyagi lehetőségek — függvénye.* Dr. Veér András szerint egy tanácsotagnak elképzelni sem lehet szívszaggatóbb feladatot, mint a közösséget tenni akaró embereket türelemre, nyugalomra inteni... Ezt még egy tapasztalt tanácsotag tekintélye is megsínylené, nemhogy egy kezdő!

Jelenlét és kérdőív

Toronyházak... A város minden pontjáról érkezett családok itt igyekeznek gyökeret eresztetni, otthonra lenni az új környezetben. Sokan nemcsak régi bútorukat hozzák magukkal, hanem szokásaikat, életritmusukat, indulataikat is. Vajon miként sikerül szót érteni velük, hogyan lehet itt eleget tenni a megbízatásnak alig féleves „tapasztalat”?

— Talán nemcsak a kerületben, hanem valószínűleg az egész fővárosban ez a választókerület a legnagyobb lélekszámú. Kétezer-nél több a lakók száma, s van olyan tömb, amelynek lakásaiban hatszázán élnek... Egy egész falu! Mindenesetre nagy segítséget jelent, hogy a régi beházaiban már jól működő lakóbizottságokat találtam. Ezek mintájára hívtuk életre az új házakban a hasonló testületeket. Ez természetesen csak az első lépés volt. Aztán elhatároztam: fogadóórán kívül minden lakógyűlésre elmegyek, hogy megismerjem az ideköltözött emberek gondjait. Ezt egészítik ki a havonkénti lakóbizottsági ülések, valamint a kerületi pártszervezet és a Hazafias Népront szervezésében sorra kerülő lakossági fórumok. Számomra az induláshoz ezek a legfontosabb kapcsolatok.

Új otthonok, új lakók, új tanácsotag — új elképzelések. Dr. Veér András abból indult ki, hogy vajmi kevés támpontot adhat a munkájához például az olyan állampolgár, aki szinte naponta nyitja rá az ajtót — mondjuk — tatarozás ügyében, míg mások esetleg sürgősebb és nagyobb gondokkal küszködve, szerényen, megadódva, visszahúzódva élnek.

— Tudom, sok ember fület bántja a szó: kérdőív, felmérés. Hiszen az évek során ugyancsak lejártatta magát ez a tájékoztatósi forma. En mégis egy kérdőívet dolgoztam ki — szeptemberben szeretném közrebecsátani —, egyszerűen azért, mert kétezer emberhez alig-alig lehet másképp közel jutni, illetve ott orvosolni először a bajt, ahol az a legszükségesebb. Kérdéseim között a szociális helyzetéről az egészségügyi ellátásról, a családról általános helyzetéről, sok minden szerepel. Belátom, nem valami

Együtt élni, megszokni az új arckokat, alkalmazkodni egymáshoz — talán ez a legnagyobb próbatétele a lakótelepi honfoglalásnak. Mi tagadás, ez itt, a Józsefvárosban sem megy konfliktusok nélkül.

— Úgy tetszik, hogy a szocialista együttélés megteremtését az alapoknál kell kezdeni. Voltam olyan lakógyűlésen, ahol az volt a fő napirendi pont, hogy legalább azok köszönjenek egymásnak, akik egy emeleten laknak. Ezért lakóbizottságainkban sokan arra törekednek, hogy minden igyekezetükkel népszerűsítsék a közösségi élet legtermészetesebb és legszebb emberi vonásait. Valami már megmozdult. A napokban részt vettem olyan lakógyűlésen is, amelyen igen élesen vetődtek fel az együttélést alapvetően sértő jelenségek, és szenvedélyes vitákban ítélték el azokat. A harsány közbekezlések, a nyílt, őszinte mondatok mögött — és ez nagyon jó! — azt is érezni lehetett: itt nincs harag, nem emberek, hanem életmódok, szokások csapnak össze. Véleményem szerint a magatartást is tanulni kell, és lehet is egymástól. Ezért csak a legvégső és nagyon szélsőséges esetekben szabad drasztikusabb eszközökhöz, például szabálysértési eljáráshoz folyamodni.

Közösség formálódik

Több tanácsotag beszélt már lapunk hasábjain arról, hogy milyen fontosnak tartja a rendszeres beszélgetést, az eleven kapcsolatot a választóval, még akkor is, ha némelyek ügyében egyelőre keveset tud tenni. Dr. Veér András ezzel egyetért, ugyanakkor a képviselőt egyéb lehetőségeinek kihasználásában is megszívlelendők a pályakezdő tanácsotag gondolatai.

— Beválasztottak a tanács egészségügyi bizottságába. Ennek végtelenül örülök, s noha ilyen minőségemben még nem lehet nagy tapasztalatom, annyit máris tudok, hogy az eleven, hatóságos bizottsági munka révén testületileg, ha úgy tetszik „intézményesen” is sokat tehetünk mindazon gondok ellen, amelyekkel mint tanácsotag külön-külön naponta foglalkozik az ember.

Forró Péter

Szellemi mindenés Vallomás a tanyavilágról

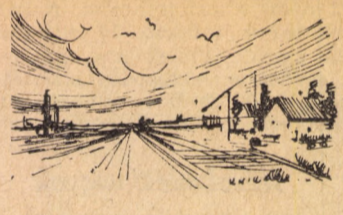
Tudja mi volt Kunadacs húsz esztendeje, amikor erre a vidékre költöztünk? Négy-öt ház, egy kocsmá és egy vegyesbolt a kukoricaföld szélén. Ebből állt a „falu”. A környező tanyavilág központja nem is ez, hanem Újmajor volt. S én az ottani iskolában lettem igazgató-tanító, valamint a körzet tanácsotagja 1962-ben.

Negyven család lakott az időtájt a tanyaközpontban. Számukra és nemcsak tanító és tanácsotag, hanem afféle „szellemi mindenés” voltam. Egészségügyi, jogi kérdésekben kellett tanácsot adnom; családi perpatvarok elsimításához futottak értem... Télen és ősszel pedig nagy csizmában jártam a tanyákat, hogy beszámoljak: mi történt a teljegyűgyben, mit szölkáltak a községi tanácsot az új bekötött tervhez...

A tanyavilágban egyébként nincs munkamódszer! Nincs kidolgozott program, fogadónap. Zörögnek az ajtón, bejön a szomszéd, elmondja, mi nyomja a szívet és választ vár. Nincs telefon, hogy felhívja az ember a vb-tükért, mit lehet ebben vagy abban az ügyben tenni. A falu 14 kilométer oda-vissza. Vagy tudom, hogy mit választoljak, vagy fel a csizmát és indulás a tanácsra! Régi summások leszámazottai laktak errefelé. A világot sokszor bizony csak a földjük-kertjük sarkából szemléltek. Ritkán hozakodtak elő közösségi, mindenkit érintő tervvel, jobbra csak a saját ügyükben emeltek szót.

Amikor az iskolánk tévét kapott, hirtelen mozgás támadt. Esténként egyre többen üldögéltek a képernyő előtt, és a műsor után még együtt maradtunk. Esti iskolát szerveztünk, 15 felöltöt elvégezte az általános. Az iskola melletti régi istállóban a gyerekek színdarabokat adtak elő — előtte hypóval öntötték fel a fal menti lyukakat, hogy legalább az előadás alatt ne jöjjenek ki az egerek; Ott szorongott a tanya apraja-nagyja. Valami megmozdult a fejekben is, majd egy-két év múltán az emberek elindultak Kunadacsra. Nem látogatóba, nem vendégek, hanem véglegesen.

Elnéptelenedett az iskola, s így 1975-ben mi is beköltöztünk. Ma már mindössze négy család lakik kint egész évben Újmajorban, a többiek csak tavasszal nyáron költöznek ki az egyre fejlődő faluból a régi házaikba — mert a földet továbbra is művelik.

(Elmondta FURÁR LASZLÓNE nyugdíjas tanító, kunadaci tanácsotag.)

MUNKAMÓDSZER

Együtt élni a választókkal

Első teendőmnek azt tartottam, hogy jó kapcsolatot alakítsak ki választóimmal. Ehhez mindjárt az első hetekben jó alkalmat kínál egy háztömb-, majd egy járdajavitással kapcsolatos lakó-illetőleg utcagyűlés. A gyakori személyes találkozásokat azóta is keresem, mert ezek nélkülözhetetlenek.

A választók és tanácsotagok kapcsolata, de az egész tanácsot munka szempontjából nagyon fontos, hogy a tanácsot tudjon eredményeket felmutatni választókerület képviselőit. Magam is éreztem, hogy néhány indokolt kérelem, javaslat sikeres teljesítése, megvalósítása mennyire növeli irántam a bizalmat az állampolgároknál. Tanácsotagi beszámolóim látogatottabbak, élénkebbek lettek. Sokkal több, a városfejlesztési elgondolásokat érintő, és más közérdekű javaslatot kaptam. Nem hiányzott a tanács általános munkájával kapcsolatos őszinte véleménynyilvánítás sem. Volt tehát mit tolmácsolnom a városi tanácsotai üléseken a nádor-

Válaszút előtt

Csak teljes emberként érdemes

ALIGHA ÁLMODOZHATOTT Penyigén — ebben a kis szabolcsi faluban — Sárai János arról, hogy egyszer majd éppen Dunaújváros jelenti az ő szűkebb pátriáját. Vasúti tiszt akart lenni, de a tanfolyamra nem vették fel. Barátja tanácsára költözött 1956-ban Dunaújvárosba, s azóta a meglehengerűben darukezelőként dolgozik.

És most, alig két évtized után egy közéleti gyorslejtár: 1967 óta tagja a városi tanácsotnak; 1973-tól a megyei testületben is képviseli városát; munkahelyén a Tánacsics Mihály szocialista brigád vezetője. Egyébként pedig szenvedélyesen vitaközö alkat, nem egyikőnyen adja be a derekát, főként akkor nem, ha érvei ellenében csak meséket szegeznek...

— Valóban vitaközö, talán nem is keveset, de sohasem magamért, vagy netán azért, hogy pusztán ellentmondjak, és vita legyen. Maradjunk a tanácsotagságom mellett: 1100 embert képviselek a város 69-es választókerületében. Nekem az ő érdekében nem szabad hallgatnom, vagy csak bólogatnom. Számomra éppen az a szokatlan, ha egy tanácsotag évek hosszú során minden javaslatot megjegyzés nélkül megszavaz.

MEGVÁLASZTÁSA UTÁN Sárai János hamar népszerű lett. Pontosabban: gyorsan igazolta a bizalmat.

— Akkoriban hajópadlóval adták át a lakásokat parketta helyett. Egy-két család azonban — „jó kapcsolatai révén” — elérte, hogy az ingatlankezelő mégis parkettázott a lakásukban. Értelhető volt tehát a többiek elégedetlensége, rossz hangulata. Intézkednem kellett. Megállapodtam az ingatlankezelővel: ha parketta, hát legyen parketta, de akkor valamennyi lakásban cseréljék ki. Ez egy éven belül meg is történt.

A bemutatkozás tehát jól sikerült. Ő pedig a lakóbizottságok támogatásával számos új akciót kezdeményezett az évek alatt.

— A közelmúltban azonban nehéz választút elé kerültem: azonos időben tartották Dunaújvárosban a megyei tanácsot gazdasági bizottságának ülést, valamint a szocialista brigádve-

zetők tanácsotását. Főtt a fejem, míg végül is a tanácsotai kötelezettségemnek tettem eleget, s emiatt — egyébként joggal —, ugyancsak neheztek a kollégáim. Ekkor beláttam: túl sok a megbízatásom, a feladatom ahhoz, hogy mindenütt egész emberként számíthassanak rám. Ismétlem, nem volt könnyű a döntés, végül a tanácsotai munka mellett maradtam, s lemondtam a brigádvezetésről. Azóta persze a gyárban sincs harag, munkatársaim megértették, hogy nem őket mellözöm, hanem a közösségért szeretnék még többet tenni.

Sárai János szerint a megyei tanácsotagság nagy segítséget jelent a lakóhelyi megbízatás jobb ellátásában is. Az ott elhangzottak alapján világosabban látja a lehetőségeket; választókerületének, városának helyzetét mindenkor az egész megye fejlődésének tükrében vizsgálhatja.

DUNAÚJVÁROSBAN egyébként — állítja —, semmi nem történhet a tanácsotagok meghallgatása nélkül. Még akkor sem, ha — és ez természetes —, olykor hosszan tartó vita után születik a döntés. Mint például a közelmúltban egy zöldvezető városrész sorsáról. Maradjon meg a kis liget, vagy a helyén inkább száz családot juttasson lakáshoz a tanács — ez volt a kérdés. Végül is — bár nem könnyen —, az építkezés mellett foglalt állást a testület.

— Nem állíthatom, hogy a határozat általános helyeslést váltott ki a választók körében. Igaz, akinek már van otthona, az könnyebben lelkesedik és érvel a liget védelmében, még akkor is, ha sem a városunk, sem a városrészünk nem tartozik éppen a kopár „betonszigetek” közé. Most tehát mindenképp előtérbe kerül a békétleneket...

BÁRMIKOR becsöngethetnek hozzá választói, akik elsősorban a gyermekintézmények további bővítéséhez, az üzlethálózat korszerűsítéséhez kérik a segítséget.

— A gyárban becsülnék. Választóim bizalommal fordulnak hozzám, és úgy érzem, a tanácsot vezetői is számítanak rám, meghallgatják, és nem egy esetben megvalósítják javaslataimat. A közélet számomra tehát nemcsak munkát jelent. Egyre több örömet is.

F. P.

társ közreműködése tette lehetővé számomra, hogy még nádorvárosi tanácsotagságom időszakában elvállaljam a városi tanácsot jogi és igazgatási bizottságának elnöki tisztét.

A jogi és igazgatási bizottság tevékenységi köréből mindenekelőtt hadd említsem meg a városi tanácsot korábbi rendeleteinek felülvizsgálatát, valamint szerepét az új tanácsotrendeletek megalkotásában. Jellemző, hogy a jelenleg hatályos 18 tanácsotrendelet közül tizenötnek az előkészítésében vetünk részt.

Bizottságunk szorosan együttműködik a népront közjogi munkabizottságával. Elnöke a bizottságunknak is tagja. A közjogi munkabizottság egyebek között segíti a tanácsotrendeletek előkészítését. A közelmúltban például széles körű véleménycsere után több hatóság — a város tisztaságát és a társadalmi ellenőrzést szolgáló — passzus került az új köztisztasági tanácsotrendeletbe.

Csaknem negyedszázados tapasztalat alapján elmondhatom, hogy a tanácsotai munka módszerei egyre gazdagodnak, egyre változatosabbak; igaz, településenként — mi több: városrészenként is — eltérhetnek egymástól a célra vezető módszerek, csak annyi bizonyos, hogy aki elszakad a választóitól, az nem számíthat sikerre egyetlen településen sem.

Dr. Mohácsy Lajos tanácsotag, Győr